รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง โคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์ (๒)

ครูผู้สอน ครูรุ่งพิรุณ เขื่อนรอบ

ครูฟารีดะห์ เบญญากาจ

โคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์ (๒)

คำถามชวนคิด

๓ สิ่งที่ควรทำให้มี

๓ สิ่งที่ควรละทิ้ง

กิจกรรม

ถามอะไรตอบได้

รูปแบบกิจกรรม

๑. ให้นักเรียนจับกลุ่ม ๔ - ๕ คน

๒. ให้แต่ละกลุ่มหยิบคำถามจากกล่องคำถาม

๓. ครูอ่านคำถาม เพื่อให้นักเรียนตอบคำถาม

๔. เมื่อได้คำตอบให้ยกธง เพื่อตอบคำถาม

รูปแบบกิจกรรม

๕. หากกลุ่มใดตอบไม่ได้ กลุ่มอื่นสามารถยกธงตอบได้

๖. กลุ่มที่ตอบถูกจะได้ ๑ ธง เท่ากับ ๑ คะแนน

กิจกรรม

ถามอะไรตอบได้

กิจกรรม

อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

รูปแบบกิจกรรม

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๔ – ๕ คน

๒. แต่ละกลุ่มรับใบงานที่ ๘ เรื่อง อ่านโคลง...

ถอดความ (๒) ตามหมายเลข ดังนี้

รูปแบบกิจกรรม

หมายเลข ๙	สามสิ่งควรนับถือ
หมายเลข ๑๐	สามสิ่งควรจะชอบ
หมายเลข ๑๑	สามสิ่งควรสงสัย
หมายเลข ๑๒	สามสิ่งควรละ

รูปแบบกิจกรรม

หมายเลข ๑๓ สามสิ่งควรจะกระทำให้มี

หมายเลข ๑๔ สามสิ่งควรจะหวงแหน ฤๅต่อสู้เพื่อรักษา

หมายเลข ๑๕ สามสิ่งควรครองไว้

หมายเลข ๑๖ สามสิ่งควรเตรียมเผื่อ

ใบงานที่ ๘

เรื่อง อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๘ เรื่อง อ่านโคลง...ถอดความ (๒)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง โน้มน้าวใจให้เชื่อถือ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ชวนคิดจากบทประพันธ์ (๒)
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทประพันธ์ที่กำหนด หาความหมายของคำศัพท์ และถอดคำประพันธ์

หมายเลข ๙

สามสิ่งควรนับถือ

ปัญญา ฉลาด มั่นคง

ปัญญาตรองตริล้ำ ลึกหลาย
ฉลาดยิ่งสิ่งแยบคาย คาดรู้
มั่นคงไม่คืนคลาย คลอนกลับ กลายแฮ
สามสิ่งควรกอบกู้ กับผู้นับถือ

ถอดคำประพันธ์

.....
.....
.....
.....
.....

คำศัพท์น่ารู้

๑. ปัญญา	แปลว่า	ความรอบรู้, ความรู้ทั่ว, ความฉลาดเกิดแต่เรียนและคิด
๒. ตรอง	แปลว่า	คิดทบทวน
๓. ตริ	แปลว่า	คิด, ตรึกตรอง

สมาชิกในกลุ่ม

๑.....เลขที่.....
๒.....เลขที่.....
๓.....เลขที่.....
ชั้น.....

ศึกษาใบงานที่ ๘ เรื่อง อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรนับถือ

ปัญญา ฉลาด มั่นคง

ปัญญาตรองตริล้ำ ลึกหลาย
ฉลาดยิ่งสิ่งแยบคาย คาดรู้
มั่นคงไม่คืนคลาย คลอนกลับ กลายแฮ
สามสิ่งควรกอบกู้ กับผู้นับถือ

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ศึกษาใบงานที่ ๘ เรื่อง อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรจะชอบ

ใจอารีสุจริต ใจดี ความสนุกเบิกบานพร้อมเพรียง

สุจริตจิตโอบอ้อม อารี
ใจโปร่งปราศราคี ขุ่นข้อง
สิ่งเกษมสุขเปรมปรี- ดาพรั่ง พร้อมแฮ
สามสิ่งสมควรต้อง ชอบต้องยินดี

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ศึกษาใบงานที่ ๘ เรื่อง อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรสงสัย

ยอ หน้าเนื้อใจเสือ พลันรักพลันจืด

คำยอยกย่องเพี้ยน ทุกประการ
พักตร์ จิต ผิดกันประมาณ ยากรู้
เร็วรัดผลัดพลันขาน คำกลับ พลันฤๅ
สามส่วนควรแล้วผู้ พะพ้องพึงแคลง

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ศึกษาใบงานที่ ๘ เรื่อง อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรละ

เกียจคร้าน วาจาฟั่นเฝือ หยอกหยาบแลแสลงฤาขัดคอ

เกียจคร้านการท่านทั้ง การตน ก็ดี
พูดมากเปล่าเปลืองปน ปดเหล้น
คำแสลงเสียดแทงระคน คำหยาบ หยอกฤๅ
สามสิ่งควรทิ้งเว้น ขาดสิ้นสันดาน

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ศึกษาใบงานที่ ๘ เรื่อง อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรจะกระทำให้มี

หนังสือดี เพื่อนดี ใจเย็นดี

หนังสือสอนสั่งข้อ วิทยา
เว้นบาปเสาะกัลยาณ์ มิตรไว้
หนึ่งขาดปราศโทสา คติห่อ ใจเฮย
สามสิ่งควรมีให้ มากยั้งยืนเจริญ

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ศึกษาใบงานที่ ๘ เรื่อง อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรจะหวงแหนฤๅต่อสู้เพื่อรักษา
ชื่อเสียงยศศักดิ์ บ้านเมืองของตน มิตรสหาย

ความดีมีชื่อทั้ง ยศถา ศักดิ์เฮย
ประเทศเกิดกูลพงศา อยู่ยั้ง
คนรักร่วมอัธยา- ศัยสุข ทุกข์แฮ
สามสิ่งควรสงวนตั้ง ต่อสู้ผู้เบียน

<u>ถอดคำประพันธ์</u>

.....

.....

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ศึกษาใบงานที่ ๘ เรื่อง อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรต้องระวัง

กิริยาที่เป็นในใจ มักง่าย วาจา

อาการอันเกิดด้วย น้ำใจ แปรฤๅ
ใจซึ่งรีบเร็วไว ก่อนรู้
วาจาจักพูดใน กิจสบ สรรพแฮ
สามสิ่งจำทั่วผู้ พิทักษ์หมั้นครองระวัง

ถอดคำประพันธ์

.....

.....

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ศึกษาใบงานที่ ๘ เรื่อง อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรจะเตรียมเผื่อ
อนิจจัง ชรา มรณะ

สิ่งใดใดในโลกล้วน เปลี่ยนแปลง
หนึ่งชราหย่อนแรง เร่งรัน
ความตายติดตามแสวง ทำชีพ ประลัยเฮย
สามส่วนควรคิดค้น คติรู้เตรียมคอย

<u>ถอดคำประพันธ์</u>

.....

.....

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

กิจกรรม

ตรวจสอบความถูกต้อง
จากอ่านโคลง...ถอดความ (๒)

อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรนับถือ

ปัญญา ฉลาด มั่นคง

ปัญญาตรองตริล้ำ ลึกหลาย
ฉลาดยิ่งสิ่งแยบคาย คาดรู้
มั่นคงไม่คืนคลาย คลอนกลับ กลายแฮ
สามสิ่งควรกอบกู้ กับผู้นับถือ

สามสิ่งควรนับถือ

๑. มีปัญญาที่คิดไตร่ตรองอย่างล้ำลึก

ปัญญา

๒. มีความฉลาดที่จะนำความรู้ไปใช้

ฉลาด

๓. มีจิตใจที่มั่นคง เชื่อถือได้

มั่นคง

อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรจะชอบ

ใจอารีสุจริต ใจดี ความสนุกเบิกบานพร้อมเพรียง

สุจริตจิตโอบอ้อม อารี
ใจโปร่งปราศราคี ขุ่นข้อง
สิ่งเกษมสุขเปรมปรี- ดาพรั่ง พร้อมแฮ
สามสิ่งสมควรต้อง ชอบต้องยินดี

สามสิ่งควรชอบ

๑. มีจิตใจที่สุจริต โอบอ้อมอารี

๒. มีใจที่สะอาดปราศจากอารมณ์ขุ่นมัว

๓. มีความสนุกสนาน และเบิกบาน

ใจอารีสุจริต

ใจดี

ความสนุกเบิกบาน

อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรสงสัย

ยอ หน้าเนื้อใจเสือ พลันรักพลันจืด

คำยอยกย่องเพี้ยน ทุกประการ
พักตร์ จิต ผิดกันประมาณ ยากรู้
เร็วรัดผลัดพลันขาน คำกลับ พลันฤๅ
สามส่วนควรแล้วผู้ พะพ้องพึงแคลง

สามสิ่งควรสงสัย

๑. คำยกยอปอปั้นต่าง ๆ

๒. การรู้หน้าไม่รู้ใจ

๓. การพูดกลับคำอย่างรวดเร็ว ไม่มั่นคง

ยอ

หน้าเนื้อใจเสือ

พลันรักพลันจืด

อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรละ

เกียจคร้าน วาจาฟั่นเฝือ หยอกหยาบแลแสลงฤๅขัดคอ

เกียจคร้านการท่านทั้ง การตน ก็ดี
พูดมากเปล่าเปลืองปน ปดเหล้น
คำแสลงเสียดแทงระคน คำหยาบ หยอกฤๅ
สามสิ่งควรทิ้งเว้น ขาดสิ้นสันดาน

สามสิ่งควรละ

๑. ความเกียจคร้าน ทั้งงานของตนเองและของผู้อื่น

๒. กล่าววาจาไร้สาระเชื่อถือไม่ได้

๓. คำพูดที่หยาบคาย เสียดแทงคนรอบข้าง

เกียจคร้าน

วาจาฟั่นเฝือ

หยอกหยาบแลแสลงฤๅขัดคอ

อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรจะกระทำให้มี

หนังสือดี เพื่อนดี ใจเย็นดี

หนังสือสอนสั่งข้อ วิทยา
เว้นบาปเสาะกัลยาณ์ มิตรไว้
หนึ่งขาดปราศโทสา คติห่อ ใจเฮย
สามสิ่งควรมีให้ มากยั้งยืนเจริญ

สามสิ่งควรกระทำให้มี

๑. มีหนังสือที่ให้ความรู้

๒. เว้นจากสิ่งไม่ดี เสาะแสวงหามิตรที่ดี

๓. จิตใจที่ดีไม่มีความโกรธ

หนังสือดี

เพื่อนดี

ใจเย็นดี

อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรจะหวงแหนฤๅต่อสู้เพื่อรักษา
ชื่อเสียงยศศักดิ์ บ้านเมืองของตน มิตรสหาย

ความดีมีชื่อทั้ง ยศถา ศักดิ์เฮย
ประเทศเกิดกูลพงศา อยู่ยั้ง
คนรักร่วมอัธยา- ศัยสุข ทุกข์แฮ
สามสิ่งควรสงวนตั้ง ต่อสู้ผู้เบียน

สามสิ่งควรจะหวงแหนฤๅต่อสู้เพื่อรักษา

๑. ชื่อเสียงเกียรติยศที่ดีของตนเอง

ชื่อเสียงยศศักดิ์

๒. รักษาประเทศชาติ ถิ่นกำเนิดของตน

บ้านเมืองของตน

๓. คนรักและเพื่อนที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา

มิตรสหาย

อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรต้องระวัง

กิริยาที่เป็นในใจ มักง่าย วาจา

อาการอันเกิดด้วย น้ำใจ แปรฤๅ
ใจซึ่งรีบเร็วไว ก่อนรู้
วาจาจักพูดใน กิจสบ สรรพแฮ
สามสิ่งจำทั่วผู้ พิทักษ์หมั้นครองระวัง

สามสิ่งควรต้องระวัง

๑. อากัปกิริยาที่แปรเปลี่ยนไปตามใจ

๒. ความไม่รอบคอบ

๓. การใช้วาจาในโอกาสต่าง ๆ

กิริยาที่เป็นในใจ

มักง่าย

วาจา

อ่านโคลง...ถอดความ (๒)

สามสิ่งควรจะเตรียมเผื่อ

อนิจจัง ชรา มรณะ

สิ่งใดใดในโลกล้วน เปลี่ยนแปลง
หนึ่งชราหย่อนแรง เร่งร้น
ความตายติดตามแสวง ทำชีพ ประลัยเฮย
สามส่วนควรคิดค้น คติรู้เตรียมคอย

สามสิ่งควรเตรียมเผื่อ

๑. ความไม่เที่ยงไม่แน่นอนของชีวิต — **อนิจจัง**

๒. ความชรา เรี่ยวแรงเริ่มลดลง — **ชรา**

๓. ความตายที่ติดตามอยู่ตลอดเวลา — **มรณะ**

สรุปความรู้

โคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์เดิมเป็นสุภาษิตอังกฤษ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กวีในราชสำนักแปลและประพันธ์เป็นโคลงภาษาไทย โคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์จำแนกเนื้อความเป็น ๑๖ หมวด หมวดละ ๓ ข้อ รวมเป็น ๔๘ ข้อ

สรุปความรู้

อธิบายสุภาษิตที่เกี่ยวกับนามธรรม ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องกับคนทุกคน ทุกฐานะ ทุกอาชีพ ได้นำไปเป็นเครื่องโน้มนำให้ประพฤติชอบอย่างผู้มีสติและเพิ่มความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเอง

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

โคลงสุภาษิตนฤทุมนาการ

(๑)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. หนังสือเรียนภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์ ม.๒

๒. ใบงานที่ ๙ กิจกรรม “หาคู่ให้พบ จะไม่ประสบความเสียใจ”

๓. แผ่นข้อความถอดคำประพันธ์

๔. พจนานุกรม

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)